

**PREDSTAVITVENI ZBORNİK**  
DRUGOSTOPENJSKI DVOPREDMETNI ŠTUDIJSKI PROGRAM  
*JUŽNOSLOVANSKI ŠTUDIJI*  
FILOZOFSKE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI  
**ŠTUDIJSKO LETO 2022/23**

**1. Podatki o študijskem programu**

Drugostopenjski dvopredmetni študijski program **Južnoslovanski študiji** traja 2 leti in obsega 60 kreditnih točk po ECTS (od skupnih 120 ECTS).

Študijski program vsebuje naslednje smeri:

- Prevajalska smer
- Kulturološka smer

Po končanem študiju diplomantka oz. diplomant pridobi strokovni naslov:

Južnoslovanski študiji	magistrica južne slavistike in ... oz. magister južne slavistke in ... Polni naslov je odvisen od vsakokratnega individualnega izbora druge študijske discipline.	mag. južnoslav. in ...
------------------------	--	------------------------------

**2. Temeljni cilji programa in splošne kompetence, ki se pridobijo s programom**

**Temeljni cilji programa**

Temeljni cilj študijskega programa je, da diplomantke in diplomanti pridobijo kompetence za znanstveno-raziskovalno in strokovno delo na področju kulture in diplomacije (prevajalec, urednik lektor, samostojni referent, strokovni in poslovni tajnik, turistični delavec ...), gospodarstva (zunanja trgovina) in javne uprave oz. za opravljanje poklicev, ki predvidevajo na ustreznem področju široko razgledane strokovnjake.

**Splošne kompetence**

Splošne kompetence, ki jih pridobijo diplomantke in diplomanti drugostopenjskega študijskega programa *Južnoslovanski študiji* so:

- sposobnost analitičnega, sintetičnega, logičnega in kritičnega razmišljanja;
- sposobnost kritičnega branja, vrednotenja in interpretacije raznovrstnih besedil;
- sposobnost strokovnega in koherentnega izražanja v ustni in pisni obliki;
- sposobnost izvajanja raziskav in inovativne uporabe znanstvenih metod;
- sposobnost samostojnega zbiranja in obdelave gradiva;
- poznavanje in ustrezna uporaba znanstvenega aparata;

- pripravljenost za stalno izpopolnjevanje in nadgrajevanje znanja;
- zmožnost za prenašanje znanja v prakso;
- poznavanje sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije;
- pripravljenost za sodelovanje v raziskovalnih projektih;
- sposobnost etične refleksije in zavezanost profesionalni etiki;
- sposobnost delovanja v večjezičnem in večkulturnem okolju.

### **Predmetno-specifične kompetence**

Predmetno-specifične kompetence, ki jih pridobijo diplomantke in diplomanti drugostopenjskega študijskega programa *Južnoslovanski študiji* so:

- pisna in govorna sporazumevalna zmožnost v vsaj dveh južnoslovanskih jezikih na visoki ravni;
- poznavanje različnih socialnih in funkcijskih zvrsti ter sposobnost ustrezne jezikovne diferenciacije v ustnem in pisnem komuniciranju;
- sposobnost prepoznavanja posebnosti jezikov, literatur in kultur južnoslovanskega govornega področja ter primerjanja s posebnostmi slovenskega jezika, literature in kulture;
- poglobljeno znanje o zgodovini ter materialni in duhovni kulturi južnoslovanskega področja;
- poznavanje sodobnih tokov v južnoslovanskih književnostih;
- poznavanje in reflektirana uporaba različnih teoretskih pristopov, modelov in metodologij z ustreznim znanstvenim instrumentarijem;
- samostojno pisanje znanstvenih in strokovnih prispevkov ter kritičnih analiz;
- specializirano (tudi primerjalno) raziskovanje problemov s področja jezikoslovja, literarnih ved, prevodoslovja in kulturologije;

in dodatno še na prevajalski smeri:

- poznavanje in obvladovanje prevajalskih strategij in tehnik;
- sposobnost opisa in teoretične analize prevajalskih procesov;
- sposobnost prepoznavanja prepletenosti empiričnih raziskav s teoretičnimi prevodoslovnimi premisami;
- sposobnost oblikovanja samostojnega pogleda na status prevoda in prevajalca ter prevajanja;
- sposobnost uporabe prevajalskih orodij;
- sposobnost prepoznavanja jezikovnih interferenc pri prevajanju sorodnih jezikov;
- zmožnost prevajanja zahtevnih strokovnih in leposlovnih besedil v slovenščino in v južnoslovanske jezik;

in na kulturološki smeri:

- sposobnost razumevanja zgodovinsko utemeljene kompleksnosti pojma kultura;
- sposobnost opisa in teoretične analize kulturoloških zakonitosti v družbi;
- sposobnost prepoznavanja prepletenosti empiričnih raziskav s teoretičnimi kulturološkimi premisami;
- sposobnost oblikovanja samostojnega pogleda na status kulturološkega besedila oz. diskurza;
- sposobnost kulturnega in interkulturnega sporazumevanja.

### 3. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa

V dvopredmetni drugostopenjski univerzitetni študijski program Južnoslovanski študiji se lahko vpiše, kdor je končal:

- a. prvostopenjski dvopredmetni univerzitetni študijski program Južnoslovanski študiji;
- b. prvostopenjski univerzitetni študijski program istih disciplin (kroatistika, srbistika, makedonistika ipd.), vrednoten s 180 KT;
- c. prvostopenjski univerzitetni študijski program istih disciplin (kroatistika, srbistika, makedonistika ipd.), vrednoten z 240 KT, pri čemer se lahko kandidatu glede na opravljene obveznosti prvostopenjskega študija prizna do 60 KT;
- d. katerikoli drug prvostopenjski univerzitetni študijski program z drugih strokovnih področij, če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo do 60 KT;
- e. nebolonjski univerzitetni dodiplomski študijski program Hrvaški, srbski in makedonski jezik s književnostmi, pri čemer se kandidatom v skladu z 49. členom ZviS-D priznajo naslednje opravljene obveznosti:

Južnoslovanski študiji – Prevajalska smer: Hrvaški in srbski jezik (3 KT), Sodobna hrvaška in srbska književnost (3 KT), Sodobna makedonska književnost (3 KT), Bolgarski jezik (3 KT), Prevajanje neumetnostnih besedil (3 KT), Mediji in prevajanje (3 KT) = skupaj 18 KT;

Južnoslovanski študiji – Kulturološka smer: Hrvaški in srbski jezik (3 KT), Sodobna hrvaška in srbska književnost (3 KT), Sodobna makedonska književnost (3 KT), Bolgarski jezik (3 KT), Ustno slovstvo (3 KT), Slovenska književnost (3 KT) = skupaj 18 KT;

- f. katerikoli visokošolski strokovni študijski program po starem programu, če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo do 60 KT.

Kandidatka oz. kandidat lahko predpisane obveznosti opravi med študijem na prvi stopnji, v programih za izpopolnjevanje ali z opravljanjem dodatnih obveznosti oz. diferencialnih izpitov pred vpisom v študijski program druge stopnje. Obveznosti določita oba oddelka, ki izvajata program. Vsaka prošnja se obravnava individualno, individualno se določita tudi obseg in vsebina dodatnih študijskih obveznosti iz temeljnih predmetov, bistvenih za študij na drugi stopnji.

Skladno z ZviS in s Statutom Univerze v Ljubljani pogoje za vpis na študij za pridobitev izobrazbe izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini. Postopek vodi pooblaščen oseba Univerze v Ljubljani, vsebinsko pa o priznavanju v tujini pridobljene izobrazbe odloča senat članice oziroma univerze.

Če bo sprejet sklep o omejitvi vpisa, bodo kandidati izbrani po naslednjih merilih:

- povprečna ocena pri študiju prve stopnje: 75 %,
- ocena diplomskega izpita oz. diplomske naloge: 25 %.

#### **4. Merila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program**

Pred vpisom pridobljeno znanje, usposobljenost ali zmožnosti, ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali delno ustrezajo splošnim oziroma predmetnospecifičnim kompetencam, določenim s posameznim študijskim programom, se lahko upoštevajo kot opravljene študijske obveznosti znotraj vseh delov programa. Študentke oz. študentje izkažejo predhodno pridobljena znanja s spričevali in drugimi listinami, iz katerih je razvidna vsebina in obseg vloženega dela študenta. O priznavanju in vrednotenju tako pridobljenih znanj, usposobljenosti ali zmožnosti odloča Filozofska fakulteta na predlog posameznih oddelkov. Ob tem upošteva Pravilnik o priznavanju znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program, ki ga je skupaj z obrazcem sprejel Senat Univerze v Ljubljani 29. 5. 2007, druge določbe Statuta Univerze v Ljubljani ter Pravila Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

#### **5. Pogoji za napredovanje po programu**

##### **a) Pogoji za napredovanje iz letnika v letnik**

Za napredovanje **iz prvega v drugi letnik** drugostopenjskega dvopredmetnega študijskega programa *Južnoslovanski študiji* mora študentka oz. študent opraviti študijske obveznosti v tolikšnem obsegu, da dosežejo 90 odstotkov KT (54 od 60 KT), predpisanih s predmetnikom.

V primeru izjemnih okoliščin, določenih v Statutu Univerze v Ljubljani, se lahko na podlagi rešene prošnje vpišejo v višji letnik tudi tisti študentje, ki so opravili 85 odstotkov obveznosti (51 KT). O tem vpisu odloča Odbor za študentska vprašanja in usmerjanje, pri čemer lahko oddelek poda posvetovalno mnenje.

Manjkajoče obveznosti morajo biti opravljene do vpisa v naslednji, višji letnik.

##### **b) Pogoji za ponavljanje letnika**

Skladno s Statutom Univerze v Ljubljani ima študentka oz. študent, ki ni opravila oz. opravil vseh študijskih obveznosti za vpis v višji letnik, določenih z obema študijskima programoma dvopredmetnega študija, možnost, da v času študija enkrat ponavlja letnik, če izpolnjuje s študijskim programom določene pogoje za ponavljanje. Pogoj za ponavljanje letnika so opravljene študijske obveznosti v skupnem obsegu 15 KT (25 % skupnega števila KT za posamezni letnik).

#### **6. Pogoji za dokončanje študija**

Za dokončanje študijskega programa mora študentka oz. študent uspešno opraviti vse študijske obveznosti, kot jih določajo študijski program in učni načrti posameznih predmetov, v skupnem obsegu 60 KT. Ker gre za dvopredmetni študijski program, mora študentka oz. študent za dokončanje študija opraviti tudi vse obveznosti pri drugi disciplini, v skupnem obsegu 60 KT, skupaj torej 120 KT.

#### **7. Prehodi med študijskimi programi**

Prehodi so možni med študijskimi programi iste stopnje, torej 2. stopnje.

Prehodi so možni med študijskimi programi:

- ki ob zaključku študija zagotavljajo pridobitev primerljivih kompetenc;
- med katerimi se lahko po kriterijih za priznavanje prizna vsaj polovica obveznosti po Evropskem prenosnem kreditnem sistemu iz prvega študijskega programa, ki se nanašajo na obvezne predmete drugega študijskega programa.

Študentka oz. študent se lahko vključi v višji letnik drugega študijskega programa, če mu je v postopku priznavanja zaradi prehoda priznanih vsaj toliko in tiste kreditne točke, ki so pogoj za vpis v višji letnik javnoveljavnega študijskega programa.

Za prehod med programi se ne šteje vpis v začetni letnik študijskega programa.

Pri prehodih se lahko priznavajo:

- primerljive študijske obveznosti, ki jih je študentka oz. študent opravil(a) v prvem študijskem programu;
- neformalno pridobljena primerljiva znanja.

Predhodno pridobljena znanja študentka oz. študent izkazuje z ustreznimi dokumenti.

V skladu z Merili za prehode med študijskimi programi lahko študenti prehajajo tudi iz univerzitetnih (nebolonjskih) študijskih programov, sprejetih pred 11. 6. 2004, na bolonjske študijske programe, pri čemer je prehod mogoč:

- le med študijskimi programi istih disciplin in
- če od kandidatovega zadnjega vpisa na univerzitetni študijski program, s katerega prehaja, nista minili več kot 2 leti, vendar pa najkasneje do konca študijskega leta 2015/2016.

O izpolnjevanju pogojev za prehod in priznavanju obveznosti, na podlagi individualne prošnje kandidata oz. kandidatke in dokazil o opravljenih obveznostih, odloča pristojni organ fakultete na predlog oddelka po postopku, ki je določen v Statutu UL.

V primeru, da ima študentka oz. študent opravljene obveznosti na tuji visokošolski instituciji, vloži vlogo za priznanje v tujini opravljenega izobraževanja na predpisanem obrazcu v skladu z Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja in veljavnim pravilnikom. Vlogi priloži predpisane dokumente.

## 8. Načini ocenjevanja

Izpitni režim je usklajen s Statutom Univerze v Ljubljani in Pravilnikom o izpitnem redu Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ocenjujejo se ustni in pisni izpiti, kolokviji, seminarske naloge, sodelovanje na seminarjih in domače naloge.

Ocenjevalna lestvica:

- |    |   |   |
|----|---|---|
| 10 | - | izjemno znanje brez ali z zanemarljivimi napakami |
| 9  | - | zelo dobro znanje z manjšimi napakami             |
| 8  | - | dobro znanje s posameznimi pomanjkljivostmi       |
| 7  | - | dobro znanje z več pomanjkljivostmi               |
| 6  | - | znanje ustreza le minimalnim kriterijem           |
| 5  | - | znanje ne ustreza minimalnim kriterijem           |

## 9. Predmetnik študijskega programa s predvidenimi nosilci predmetov

### Prevajalska smer

#### 1. letnik

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, letni, celoletni)
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.				
1	Južnoslovanski jeziki 1*	Vesna Požgaj Hadži, Namita Subiotto	30	30	30			90	180	6	zimski
2	Slovenski jezik za prevajalce	Vojko Gorjanc	30		30			120	180	6	zimski
3	Specialna področja prevajanja			90				180	270	9	zimski, letni
4	Južnoslovanski jeziki 2	Namita Subiotto			30			60	90	3	letni
5	Prevajalska orodja	Špela Vintar		30				60	90	3	letni
6	Prevajanje neumetnostnih besedil	Vesna Požgaj Hadži		30				60	90	3	letni
SKUPAJ			60	180	90			570	900	30	

\*Predmet se izvaja ciklično s predmetom Sodobne južnoslovanske književnosti

#### Izbirni predmeti

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, letni, celoletni)
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.				
1	Specialna področja prevajanja			90				180	270	9	zimski, letni
	Strokovna in znanstvena besedila	Đurđa Strsoglavec		30				60	90	3	
	Pravna in zakonodajna besedila	Tatjana Balažic Bulc		30				60	90	3	
	Mediji in prevajanje	Vesna Požgaj Hadži		30				60	90	3	
	Prevajanje umetnostnih besedil	Đurđa Strsoglavec, Namita Subiotto		30				60	90	3	

## 2. letnik

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, celoletni)	letni,
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.					
1	Sodobne južnoslovanske književnosti*	Đurđa Strsoglavec, Namita Subiotto	30	30				120	180	6	zimski	
2	Metode znanstveno-raziskovalnega dela	Tatjana Balažic Bulc, Đurđa Strsoglavec	15	15				60	90	3	zimski	
3	Teorija prevajanja		30					60	90	3	zimski	
4	Izbirni predmet / Zunanji izbirni predmet		30					60	90	3	zimski	
5	Magistrsko delo							450	450	15	letni	
SKUPAJ			105	45	0			750	900	30		

\*Predmet se izvaja ciklično s predmetom Južnoslovanski jeziki 1

## Izbirni predmeti

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, celoletni)	letni,
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.					
1	Metode znanstveno-raziskovalnega dela		15	15				60	90	3	zimski	
	Jezikoslovje	Tatjana Balažic Bulc	15	15				60	90	3	zimski	
	Književnost	Đurđa Strsoglavec	15	15				60	90	3	zimski	
2	Izbirni predmet		30					60	90	3	zimski	
	Izbirni predmet: Južnoslovanske družbe in kulture	različni	10				20	60	90	3	zimski	
	Interkulturalna komunikacija	Vesna Požgaj Hadži	15	15				60	90	3	zimski	
	Urbana kultura	Tatjana Balažic Bulc	15	15				60	90	3	zimski	
	Jezik in družba	Vesna Požgaj Hadži	15	15				60	90	3	zimski	
	Književnost v medkulturnem položaju	Đurđa Strsoglavec	15	15				60	90	3	zimski	
	Bilingvizem. Teorija in praksa	Jozef Pallay	15	15				60	90	3	zimski	
	Uporabna slovenščina	Hotimir Tivadar	15	15				60	90	3	zimski	
	Cerkvena slovanščina – Južnoslovanske redakcije	Vanda Babič	15	15				60	90	3	zimski	

	Leksikologija slovanskih jezikov	Matej Šekli	15	15				60	90	3	zimski
	Govorna tehnika	Hotimir Tivadar	15	15				60	90	3	zimski

Študentom dvopredmetne študijske kombinacije *Južnoslovanski študiji – prevajalska smer* in *Rusistika – prevajalska smer* se podvajajo predmeti, ki jih izvaja Oddelek za prevajalstvo (Slovenski jezik za prevajalce, Prevajalska orodja, Teorija prevajanja) v obsegu 12 KT, zato si v tem primeru študenti izberejo nadomestne predmete iz sklopa izbirnih predmetov programa, ki so v predmetniku navedeni v 3. semestru.

#### **OPOMBA:**

**Zaradi cikličnega izvajanja predmetov se v štud. letu 2022/2023 ne izvaja predmet Južnoslovanski jeziki 1.**

**V štud. letu 2022/2023 se bodo izvajali naslednji izbirni predmeti:**

##### Specialna področja prevajanja:

Pravna in zakonodajna besedila

Mediji in prevajanje

Prevajanje umetnostnih besedil

##### Metode znanstveno-raziskovalnega dela:

Jezikoslovje

Književnost

##### Izbirni predmet:

Izbirni predmet: Južnoslovanske družbe in kulture

Bilingvizem. Teorija in praksa

### **Kulturološka smer**

#### **1. letnik**

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, celoletni)	letni,
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.					
1	Južnoslovanski jeziki 1*	Vesna Požgaj Hadži, Namita Subiotto	30	30	30			90	180	6	zimski	
2	Pregled kulturne zgodovine južnih Slovanov	Đurđa Strsočglavec	30					60	90	3	zimski	
3	Izbirni strokovni predmet 1		60					120	180	6	zimski	



4	Južnoslovanski jeziki 2	Namita Subiotto			30			60	90	3	letni
5	Jezik in družba	Vesna Požgaj Hadži	15	15				60	90	3	letni
6	Izbirni strokovni predmet 2		15	15				60	90	3	letni
7	Izbirni strokovni predmet 3		30	30				120	180	6	letni
SKUPAJ			180	90	60			570	900	30	

\*Predmet se izvaja ciklično s predmetom Sodobne južnoslovanske književnosti

## Izbirni predmeti

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, letni, celoletni)
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.				
1	Izbirni strokovni predmet 1		60					120	180	6	zimski
	Interkulturalna komunikacija	Vesna Požgaj Hadži	15	15				60	90	3	zimski
	Cerkvena slovanščina – Južnoslovanske redakcije	Vanda Babič	15	15				60	90	3	zimski
	Pravorečna in pravopisna norma slovenskega jezika	Hotimir Tivadar	30					60	90	3	zimski
	Metodologija medkulturnih raziskav	Jana Rošker	30					60	90	3	zimski
2	Izbirni strokovni predmet 2		15	15				60	90	3	letni
	Ustno slovstvo	Đurđa Strsočglavec	15	15				60	90	3	letni
	Južnoslovanski medkulturni odnosi 1	Đurđa Strsočglavec	15	15				60	90	3	letni
	Slovenska književnost	Aleksander Bjelčevič, Urška Perenič	15	15				60	90	3	letni
3	Izbirni strokovni predmet 3		30	30				120	180	6	letni
	Južnoslovanski medkulturni odnosi 2	Đurđa Strsočglavec	15	15				60	90	3	letni
	Urbana kultura	Tatjana Balažic Bulc	15	15				60	90	3	letni
	Kulturna zgodovina zahodnih Slovanov	Špela Sevšek Šramel	15	15				60	90	3	letni
	Pregled najstarejših (cerkveno)slovanskih besedil	Vanda Babič	15	15				60	90	3	letni
	Izbirni predmet: Južnoslovanske družbe in kulture	različni	10				20	60	90	3	letni

## 2. letnik

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, celoletni)	letni,
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.					
1	Sodobne južnoslovanske književnosti*	Đurđa Strsoglavc, Namita Subiotto	30	30				120	180	6	zimski	
2	Metode znanstveno-raziskovalnega dela	Tatjana Balažic Bulc, Đurđa Strsoglavc	15	15				60	90	3	zimski	
3	Književnost v medkulturnem položaju	Đurđa Strsoglavc	15	15				60	90	3	zimski	
4	Zunanji izbirni predmet		15	15				60	90	3	zimski	
5	Magistrsko delo							450	450	15	letni	
SKUPAJ			105	45	0			750	900	30		

\*Predmet se izvaja ciklično s predmetom Južnoslovanski jeziki 1

## Izbirni predmeti

Zap. št.	Ime predmeta	Nosilci	Kontaktne ure					Samostojno delo študenta	Ure skupaj	ECTS	Semester (zimski, celoletni)	letni,
			Pred.	Sem.	Vaje	Klinične vaje	Druge obl. št.					
1	Metode znanstveno-raziskovalnega dela		15	15				60	90	3	zimski	
	Jezikoslovje	Tatjana Balažic Bulc	15	15				60	90	3	zimski	
	Književnost	Đurđa Strsoglavc	15	15				60	90	3	zimski	
2	Zunanji izbirni predmet		30					60	90	3	zimski	

### OPOMBA:

Zaradi cikličnega izvajanja predmetov se v štud. letu 2022/2023 ne izvaja predmet Južnoslovanski jeziki 1.

V štud. letu 2022/2023 se bodo izvajali naslednji izbirni predmeti:

#### Izbirni strokovni predmet 1:

Pravorečna in pravopisna norma slovenskega jezika

Metodologija medkulturnih raziskav

#### Izbirni strokovni predmet 2:

Slovenska književnost

Izbirni strokovni predmet 3:

Kulturna zgodovina zahodnih Slovanov

Izbirni predmet: Južnoslovanske družbe in kulture

Pregled najstarejših (cerkveno)slovanskih besedil

## 10. Podatki o možnostih izbirnih predmetov in mobilnosti

### Prevajalska smer

Notranja izbirnost: v 1. in 2. semestru študenti med ponujenimi vsebinami izberejo 3 strokovne izbirne predmete v obsegu 9 ECTS, v 3. semestru pri predmetu Metode znanstvenoraziskovalnega dela izberejo Jezikoslovje ali Književnost v obsegu 3 ECTS.

Zunanja izbirnost: v 3. semestru študenti lahko izberejo zunanji izbirni predmet v obsegu 3 ECTS.

Delež izbirnosti na prevajalski smeri študijskega programa je 15 ECTS oziroma 25 %.

### Kulturološka smer

Notranja izbirnost: v 1. in 2. semestru študenti med ponujenimi vsebinami izberejo 5 strokovnih izbirnih predmetov v obsegu 15 ECTS, v 3. semestru pri predmetu Metode znanstvenoraziskovalnega dela izberejo Jezikoslovje ali Književnost v obsegu 3 ECTS.

Zunanja izbirnost: v 3. semestru študenti lahko izberejo zunanji izbirni predmet v obsegu 3 ECTS.

Delež izbirnosti na kulturološki smeri študijskega programa je 21 ECTS oziroma 35 %.

## 11. Kratka predstavitev posameznega predmeta

### OBVEZNI PREDMETI obeh smeri

#### **JUŽNOSLOVANSKI JEZIKI 1**

**(6 KT)**

*Hrvaški in srbski jezik:* Spoznavanje teoretičnih izhodišč sodobnih jezikoslovnih smeri, kot so besediloslavlje in besedilna analiza, analiza diskurza, analiza žanra, korpusno jezikoslovje, sodobna kontrastivna analiza, in njihova uporabnost v praksi.

*Makedonski jezik:* Stil in stilistika. Stilske figure. Jezikovna sredstva s stilističnega aspekta: leksika (turcizmi in druga leksika tujega porekla, nestandardna leksika, frazeološki izrazi), fonostilistična sredstva, slovnična izrazna sredstva (kategorija določnosti, kategorija pripovednosti), ekspresivnost in stilna zaznamovanost v skladnji. Analiza jezika in stila izbranih umetnostnih besedil: izluščanje stilno zaznamovanih enot iz določenega besedila, prepoznavanje oblik, v katerih se stilno zaznamovane enote pojavljajo, pojasnjevanje njihovega pomena in ocenitev ekspresivnosti po posameznih gramatičnih kategorijah.

#### **JUŽNOSLOVANSKI JEZIKI 2**

**(3 KT)**

*Bolgarski jezik:* Sporazumevanje o dani temi (opis, pripovedovanje, povzemanje besedil s parafraziranjem) na srednji ravni; branje zahtevnejših neumetnostnih in književnih besedil iz 20. stoletja; tvorjenje ustnih/pisnih besedil v bolgarščini; spoznavanje novega besedja in prevajanje enostavnejših besedil; oblike preteklih glagolskih časov (perfekt, pluskvamperfekt) in oblike prihodnjiških glagolskih časov (prihodnjik v preteklosti, predvaritelni prihodnjik, predvaritelni prihodnjik v preteklosti) in njihova raba.

#### **SODOBNE JUŽNOSLOVANSKE KNJIŽEVNOSTI**

**(6 KT)**

*Sodobna hrvaška in srbska književnost:* Spoznavanje reprezentativnih pesniških in proznih besedil iz sodobne hrvaške in srbske književnosti, seznanjanje z novimi literarnimi modeli in praksami ter vrednotenje literarnih korpusov. Spoznavanje reprezentativnih pesniških besedil iz sodobne hrvaške in srbske književnosti, seznanjanje z novimi branji, interpretacijami in vrednotenje literarnih korpusov. Modernistični pesniški diskurzi v hrvaški in srbski književnosti (D. Tadijanović, N. Šop, A. Šoljan, I. Slamnig, M. Pavlović, V. Popa, D. Maksimović, M. Antić, S. Raičković, M. Dizdar).

Literarne uresničitve in ideje v hrvaški in srbski prozi v 70. in 80. letih 20. stol.; odmik od kanoniziranega načina pisanja in branja oziroma obzorja pričakovanja; prepletanje različnih postopkov, destrukcija linearne naracije (in branja; M. Pavić), kršenje žanrskih konvencij. Pluralizem stilov, literarnih modelov in konceptov, (dokončna) odprava hierarhije žanrov.

*Sodobna makedonska književnost:* Pri predavanjih in seminarju bodo obravnavana nekatera od navedenih poglavij iz sodobne makedonske književnosti: Makedonski pesniški diskurz od K. Racina do postmoderne generacije: 1. ekspresionistični impulzi v sodobni makedonski poeziji (K. Racin – interpretacija in stilna analiza izbranih besedil); simbolistični impulzi v sodobni makedonski poeziji (B. Koneski, A. Šopov, G. Todorovski, M. Matevski, R. Pavlovski, B. Gjuzel, M. Rendžov); nadrealistični impulzi v sodobni makedonski poeziji (V. Urošević, P. M. Andreevski, J. Koteski, M. Matevski, S. Janevski); 2. Makedonska drama: modernizem sodobne makedonske drame (K. Čašule, T. Arsovski, G. Stefanovski, J. Plevneš); postmoderna drama, najnovejše tendence v sodobni makedonski drami (G. Stefanovski, D. Dukovski); 3. Makedonska fantastična kratka proza (S. Janevski, V. Urošević, M. Madžunkov, Ž. Čingo, P. M. Andreevski, D. Duracovski, Z. Kovačevski, V. Andonovski, A. Prokopiev); 4. Razvoj makedonskega romana (S. Janevski, S. Popov, T. Georgievski, Ž. Čingo, P. M. Andreevski, V. Andonovski, D. Duracovski).

### **METODE ZNANSTVENO-RAZISKOVALNEGA DELA**

**(3 KT)**

Študentka oz. študent izbere Jezikoslovje ali Književnost.

*Jezikoslovje:* Znanost in raziskovanje. Akademski diskurz in besedilni žanri. Različne besedilne strukture (splošno–specifično, problem–rešitev, komentiranje podatkov, povzemanje, izražanje kritičnega mnenja). Predstavitev različnih vrst raziskav: jezikoslovne, besedilne, sociolingvistične, korpusne ipd. Predstavitev različnih raziskovalnih metod: eksperimentalne, neeksperimentalne; kvantitativne, kvalitativne. Priprava in izvedba ankete: vprašalnik (oblikovanje vprašanj glede na namen raziskave), določitev vzorca, obdelava in interpretacija rezultatov. Delo s korpusi. Osnove kvantitativnih metod: vzorci, osnovni statistični izračuni. Izdelava znanstvenega besedila: izbira teme, priprava dispozicije, zbiranje gradiva in izbor relevantne literature, zasnova in izvedba raziskave, empirična analiza, oblikovanje besedila. Pregledovanje besedila pred oddajo (ustrezno tehnično urejeno, lektorirano besedilo brez zatipkanih napak). Priprava predstavitve. Jezikoslovne metode v kulturoloških raziskavah in prevajalstvu.

*Književnost:* Predstavitev posameznih faz znanstvenega dela, od osnutka do končnega izdelka, metod in tehnik analize in uvajanje študentov v znanstveno delo, ki se zahteva pri pisanju magistrske naloge.

Različne besedilne strukture (splošno-specifično, problem-rešitev, komentar, povzemanje, izražanje kritičnega mnenja). Raziskovalne metode: eksperimentalne, neeksperimentalne; kvantitativne, kvalitativne; raziskovalni načrt.

### **MAGISTRSKO DELO**

**(15 KT)**

Hrvaški in srbski jezik  
Hrvaška in srbska književnost  
Makedonski jezik  
Makedonska književnost

Med ponujenimi vsebinami študentka oz. študent izbere eno.

### **STROKOVNI IZBIRNI PREDMETI obe smeri**

#### **JUŽNOSLOVANSKE DRUŽBE IN KULTURE**

**(3 KT)**

Predmet je vsebinsko sestavljen iz dveh delov:

1. Teoretično spoznavanje južnoslovanskega prostora: geografske, politične, zgodovinske in kulturne raznolikosti; oblikovanje skupnega južnoslovanskega kulturnega prostora; spoznavanje kompleksnosti pojma družba in kultura.

2. Delo na terenu/projektno delo: interdisciplinarno preučevanje jezikoslovnih, literarnih, kulturoloških in širših družbenih pojavov na terenu ali v projektne delu; spoznavanje jezikovnih in kulturnih razlik v določenem prostoru in času.

## **INTERKULTURNA KOMUNIKACIJA**

**(3 KT)**

Podobnosti in razlike v terminologiji: interkulturalizem, multikulturalizem, plurikulturalizem, transkulturalizem. Interkulturalna komunikacijska kompetenca (IKK): pomen kulturnega konteksta v komunikaciji ter kulturne raznolikosti v komunikaciji. Verbalna in neverbalna IKK. Modeli IK. Lastnosti IK. Različni pristopi interkulturalno kompetentnega človeka: njegove kognitivne, emocijske in vedenjske lastnosti. Strategije poučevanja, ki omogočajo razvijanje komunikacijskih in interkulturalnih kompetenc pri učencih. Povezovanje teoretičnega znanja s prakso.

## **CERKVENA SLOVANŠČINA – JUŽNOSLOVANSKE REDAKCIJE**

**(3 KT)**

*Teoretični del:* Razdelitev in opis redakcij cerkvene slovanščine. Zgodovinske danosti nastanka redakcij. Fonetične in morfološke značilnosti južnoslovanskih redakcij cerkvene slovanščine. Češka-moravska redakcija cerkvene slovanščine in njene značilnosti. Vpliv hrvaške redakcije na ponovno obuditev češke redakcije v 14. stol.

*Praktični del:* Zakonitosti slovanskih črkopisov na južnoslovanskem področju v okviru posameznih redakcij. Vpliv vzhodnoslovanske pravopisne norme na hrvaško redakcijo.

Primerjava in analiza posameznih besedil s posebnim poudarkom na nadaljnjem razvoju v sodobne južnoslovanske jezike.

## **URBANA KULTURA**

**(3 KT)**

Študenti spoznavajo osnovno terminologijo s področja umetnostne kulture in se praktično seznanjajo z različnimi področji urbane kulture v južnoslovanskem kontekstu, kot so film, gledališče, glasba, likovna umetnost ipd. Na vajah tudi kritično analizirajo dogodke, tako govorno (argumentacijski diskurz) kot pisno (v obliki recenzij). Prenos teoretičnega znanja v prakso.

## **OBVEZNI PREDMETI prevajalska smer**

### **SLOVENSKI JEZIK ZA PREVAJALCE**

**(6 KT)**

Orientacija v osrednjih slovenističnih priročnikih in njihova družbena umestitev. Jezikovni priročniki v novih medijih. Prednosti novomedijskih jezikovnih priročnikov. Jezikovne tehnologije za slovenščino. Korpusi kot jezikovni vir in jezikovni priročnik. Jezikovni opis in predpis.

Konstante v razvoju slovenske knjižnojezikovne norme. V tem okviru razumevanje slovenskih jezikovnih priročnikov. Vzpostavljeno je jasno razmerje med jezikovnim opisovanjem kot delovanjem jezikoslovja ter predpisovanjem kot nejezikoslovno dejavnostjo. Predstavljena je pluralnost metodoloških pristopov v jezikoslovju in njihova (navidezna) nepluralnost v slovenističnem jezikoslovju.

Študentje pri predmetu spoznajo temeljne jezikovne priročnike, tako klasične kot tiste, ki jih prinašajo novi mediji, jih kritično vrednotijo, še posebej z vidika prevajalskega dela. Poseben poudarek je na sodobnih jezikovnih virih in orodjih za slovenski jezik kot temeljnih virih podatkov za prevajalsko delo.

### **PREVAJALSKA ORODJA**

**(3 KT)**

Predmet se vsebinsko deli na tri sklope:

*Elektronski podatkovni viri*

delo z elektronskimi slovarji (DZS Knjižna polica, tuji enojezični slovarji), tezavri in slovarji kolokacij, enciklopedije in leksikoni na CD-ROMu, slovarji in terminološke zbirke na internetu, korpusi na internetu

*Internet kot vir informacij in medij za komunikacijo*

zgodovina interneta, delovanje interneta, svetovni splet in iskanje informacij, raba iskalnih orodij in spletnih imenikov, osnove jezika HTML, izdelava spletne strani, protokol FTP

*Programska orodja za prevajanje*

programi s pomnilnikom prevodov (TRADOS Translator's Workbench, ATRIL DejaVu), programi za urejanje terminoloških baz (TRADOS MultiTerm), programi za vzporejanje besedil, strojno prevajanje.

## **PREVAJANJE NEUMETNOSTNIH BESEDIL**

**(3 KT)**

Prevajanje iz hrvaščine, srbščine in makedonščine v slovenščino in obratno. Seznanitev s prevajalskimi priročniki: enojezični in večjezični slovarji, slovnice. Sodobni elektronski viri pri prevajanju – elektronski slovarji, korpusi, terminološke podatkovne zbirke, pomnilniki prevodov ipd. Prevodi besedil različnih funkcijskih zvrsti; poskus prevodov tudi različnih sociolektov. Komentar prevodov po jezikovnih ravninah s poudarkom na skladnji in kohezivno-koherenčnih razmerjih v besedilu. Sistematiziranje tistih posebnosti, ki prevajalcu povzročajo največ težav. Spoznavanje prevajalskega dela v realnem prevajalskem okolju.

## **TEORIJA PREVAJANJA**

**(3 KT)**

Slušatelji se seznanijo s področjem delovanja teorije prevajanja, z njeno strukturo, razdelitvijo in osnovno terminologijo. Seznanijo se zgodnjimi razmišljanji o prevajanju, in sicer prek spisov Cicera, Hieronima in Martina Luthra. Prek spisov Friedricha Schleiermacherja, Romana Jakobsona, Walterja Benjamina, Jacquesa Derridaja se seznanijo z mejniki v razvoju teorije prevajanja. Etični obrat je predstavljen prek prevodoslovnih del Antoinea Bermana, Henrija Meschonnicca ter Paula Ricoeurja. V nadaljevanju so predstavljene znanost prevajanja Eugenea Nide, teorija skoposa Hansa Vermeerja, deontološka misel Christiane Nord, Ericha Prunča in Andrewja Chestermana ter situacija na sodobnem slovenskem prevajalskem trgu. Nadalje so predstavljeni sistemska teorija prevajanja Gideona Touryja in misel Itamarja Even-Zoharja, kulturni obrat prek del Andréja Lefevera in kulturni materializem v misli Lawrencea Venutija. Na koncu so predstavljene naj sodobnejše smeri v teoretičnem prevodoslovju: postkolonialne in feministične smeri v teoriji prevajanja ter sociologija prevajanja. Pri vsaki od teh tem bo poseben poudarek dan etičnemu premisleku in etičnim posledicam posameznih prevodnih in prevajalskih odločitev.

## **STROKOVNI IZBIRNI PREDMETI prevajalska smer**

### **SPECIALNA PODROČJA PREVAJANJA: PREVAJANJE UMETNOSTNIH BESEDIL**

**(3 KT)**

Prevajanje iz hrvaščine, srbščine in makedonščine v slovenščino in obratno. Uvajanje v praktično rabo prevajalskih znanj na področju prenašanja umetnostnih vsebin ter prevajanja metaliterarnih in metakulturnih prvin iz izhodiščnega besedila. Poglobljanje znanja o možnostih ustreznih prevajalskih rešitev v sekundarni literaturi. Oblikovanje lastne dokumentacije. Kritično presojanje možnih prevodnih rešitev glede na funkcijo in namen prevedenega besedila oz. njegovega statusa v ciljnem literarnem sistemu. Spoznavanje prevajalskega dela v realnem prevajalskem okolju.

### **SPECIALNA PODROČJA PREVAJANJA: STROKOVNA IN ZNANSTVENA BESEDILA**

**(3 KT)**

Uvajanje v praktično rabo prevajalskih znanj na specializiranem področju strokovnih in znanstvenih besedil. Poglobljanje znanja o možnostih iskanja ustrezne terminologije v sekundarni

literaturi in pri ustreznih strokovnih institucijah ali strokovnjakih. Oblikovanje lastne dokumentacije. Kritično presojanje možnih prevodnih rešitev glede na funkcijo in namen prevedenega besedila oz. njegov status v ciljnem sistemu. Spoznavanje prevajalskega dela v realnem prevajalskem okolju.

### **SPECIALNA PODROČJA PREVAJANJA: PRAVNA IN ZAKONODAJNA BESEDILA (3 KT)**

Uvajanje v praktično rabo prevajalskih znanj na specializiranem področju pravnih in zakonodajnih besedil. Poglobljanje znanja o možnostih iskanja ustrezne terminologije v sekundarni literaturi in pri ustreznih strokovnih institucijah ali strokovnjakih. Oblikovanje lastne dokumentacije. Kritično presojanje možnih prevodnih rešitev glede na funkcijo in namen prevedenega besedila. Spoznavanje prevajalskega dela v realnem prevajalskem okolju.

### **SPECIALNA PODROČJA PREVAJANJA: MEDIJI IN PREVAJANJE (3 KT)**

Medijski diskurz. Tradicionalni in novi mediji. Govorjeni in pisni diskurz. Prevajanje različnih novinarskih govorenih in pisnih besedilnih žanrov. Podnaslovno prevajanje: funkcije, značilnosti in posebnosti. Prevajanje promocijskih besedil: prevajanje dvoumnih besednih zvez, metaforičnih pomenov in idiomatskih izrazov ter obravnava kulturnih razlik. Spoznavanje prevajalskega dela v realnem prevajalskem okolju.

### **JEZIK IN DRUŽBA (3 KT)**

Jezik v družbi. Jezik kot državotvorni simbol. Jezikovna politika in jezikovno načrtovanje. Knjižni in standardni jezik. Procesi standardizacije. Eno- in večjezične skupnosti: izbor jezika, diglosija, dvojezičnost. Jezik v večjezikovnih družbah. Prestižnost v jeziku. Spreminjanje jezika. Jezik in komunikacijske navade. Regionalna in socialna stratifikacija jezika. Etnična in nacionalna identiteta. Družbene manjšine. Identiteta spolov. Stereotipi in sovražni diskurz. Povezovanje teoretičnega znanja s prakso.

### **KNJIŽEVNOST V MEDKULTURNEM POLOŽAJU (3 KT)**

Uvajanje v praktično rabo kulturoloških in prevajalskih znanj na področju medkulturnega prenašanja umetnostnih vsebin in kulturnih specifik ter metakulturnih in metaliterarnih prvin. Poglobljanje znanja o možnostih ustreznih rešitev medkulturnega posredovanja v sekundarni literaturi. Oblikovanje lastne dokumentacije. Kritično presojanje možnih rešitev medkulturnega posredovanja glede na funkcijo in namen literarnega besedila v izhodiščni in ciljni kulturi. Prenos teoretičnega znanja v prakso.

### **BILINGVIZEM. TEORIJA IN PRAKSA (3 KT)**

Predmet psiholingvistike. Jezik in spomin, produkcija, percepcija, mišljenje. Bilingvizem. Definicija, razvrščanje. Intencionalni bilingvizem. Splošni, lingvistični, sociolingvistični ter psiholingvistični vidiki bilingvizma.

### **UPORABNA SLOVENŠČINA (3 KT)**

Na osnovi različnih besedilnih vrst študentje podrobneje analizirajo slovenski jezikovni sistem (fonetika, morfologija, leksikologija, sintaksa in pravorečje ter pravopis) in kritično vrednotijo različne jezikovne značilnosti v drugih južnoslovanskih jezikih. Študentje se usposobijo za kakovostno pisno in govorno izražanje (uporaba različnih elektronskih orodij – od slovarjev, e-pravopisa do korpusa in fonetično-analitičnih avdio-videoprogramov) v najzahtevnejših knjižnih besedilih (tudi znanstvenih), pri tem pa ta besedila znajo primerjati z drugimi besedilnimi vrstami. Študentje spoznavajo razlike in podobnosti s primerjanjem istih besedilnih vrst v različnih zahodnoslovanskih jezikih in slovenščini, primerjajo prevode enakih besedil v študirajočih



slovanskih jezikih (npr. različna evropska uradovalna besedila) in izvedejo kontrastivno analizo prevodov različnih književnih in drugih besedilnih vrst. Študentje svoje znanje slovanskih jezikov uporabijo pri tvorjenju slovenskih besedil (povzemanje, prevajanje, tolmačenje, pisanje seminarjev) in s pomočjo mentorja pripravijo samostojen seminarski nastop ter seminarsko nalogo.

### **LESIKOLOGIJA SLOVANSKIH JEZIKOV**

**(3 KT)**

Osnovni leksikološki pojmi: pojem in znakovna narava besede (besedna različica, enodelna beseda, večdelne besede, razmerje beseda-skladenjska zveza-frazem). Besedna družina. Besedni sestav jezika (pojem center-periferija) in njegova tematska strukturiranost. Sinhrona leksikologija, zgodovinska leksikologija, etimološka leksikologija. Slogovna vrednost besed. Besedni pomen in razvrstitev besed glede na medsebojna pomenska razmerja. Pojem pomenske motivacije. Pomensko polje, pomenska mreža - pojmovno polje. Pomenski razvoj kot dejavnik besedne evolucije in načela pomenskega razvoja.

### **GOVORNA TEHNIKA**

**(3 KT)**

Govorna tehnika je zelo pomembna veščina, ki jo morajo obvladati predvsem »govorci-maratonci«, tj. ljudje, ki pri svojih poklicih dosti govorijo in od govora pravzaprav živijo. Posebej pomembna je za učitelje, igralce, napovedovalce in govorce v medijih sploh, politike ... V prvi vrsti je potrebno izpostaviti ustrezno dihanje (s prepono) in sproščenost (nenapetost glasilk in ostalih obraznih mišic, ki otežujejo govor). Pri tem predmetu se bodo študentje naučili, kako obvladovati svoj govorni aparat in ga potem tudi kvalitetno uporabljati. Poleg tega se bodo seznanili tudi s pomenom govornice telesa, saj prav drža telesa ponavadi povzroči tudi določene (iz)govorne težave. Poleg tega se bodo seznanili s pomenom in načinom ustrezne nege glasilk (pomembno za otroke in »govorce-maratonce«), obenem pa bodo tudi razvili sposobnost opazovanja neustreznega glasu (poškodba glasilk). Prav tako se bodo seznanili z nevtralno podobo jezika (osnove pravorečja), saj le tako lahko z besedilom dosežejo svoj namen in učinkovitost. Negotovost pri samem jezikovnem kodu in nesproščenost v določenem govornem položaju namreč lahko povzroči tudi napetosti v grlu, na obrazu in celotnem telesu, kar poslabša kakovost besedilne interpretacije, v skrajnem primeru pa celo povzroči poškodbo glasilk. Prav tako bodo študentje razvili sposobnost opazovanja in samoopazovanja govora, da bodo lahko tudi svetovali posameznim govorcem s težavami pri izgovoru. V ta namen bodo pripravili praktično predstavitev in demonstracijo določenega problema (seminar), kolegi pa jih bodo opazovali, potem pa bodo skupaj oblikovali pozitivne in negativne lastnosti slišane in videne govora (pomoč kamere in mikrofona).

### **OBVEZNI PREDMETI kulturološka smer**

#### **PREGLED KULTURNE ZGODOVINE JUŽNIH SLOVANOV**

**(3 KT)**

Pregled in predstavitev značaja južnoslovanskih kultur izhaja iz treh tipoloških vidikov: 1. iz njihove utemeljenosti v izvorni kulturi, pisavi in izročilu; 2. iz utemeljenosti v prevzetih dosežkih antičnih kultur in zgodnjega krščanstva ter 3. iz njihove vloge posredovanja kulturnih in civilizacijskih dosežkov z vzhoda na zahod in z juga na sever Evrope. Posebna pozornost je namenjena opisu skupnih osnov slovanskih in južnoslovanskih kultur (pisava, jezik, književnost, cerkev), od dejavnosti blagovestnikov Cirila in Metoda (9. stol.) do oblikovanja nacionalnih književnosti in s tem kultur (2. pol. 19. stol.).

V celovitem pregledu kulturnozgodovinskih procesov so v ospredju naslednje teme: južnoslovanske srednjeveške državne tvorbe in njihovi kulturni dosežki; duhovne in posvetne delitve, vojne in preseljavanja na južnoslovanskih tleh kot spodbuda in ovira kulturnemu delovanju; spomeniki pismenstva in prevodna ter izvorna srednjeveška književnost; lirika, epika in dramatika ter prispevek v motivno, žanrsko in stilistično zakladnico književnosti; vloga mostu med antično kulturo in zgodnjim krščanstvom ter zahodnim krščanstvom in zahodnimi kulturami;

kultura v času t.i. renesanse in baroka; razsvetljenstvo, romantika in realizem. Nastajanje nacionalnih kultur in nacionalnih gibanj ter njihove državne tvorbe.

### **JEZIK IN DRUŽBA**

**(3 KT)**

Jezik v družbi. Jezik kot državotvorni simbol. Jezikovna politika in jezikovno načrtovanje. Knjižni in standardni jezik. Procesi standardizacije. Eno- in večjezične skupnosti: izbor jezika, diglosija, dvojezičnost. Jezik v večjezikovnih družbah. Prestižnost v jeziku. Spreminjanje jezika. Jezik in komunikacijske navade. Regionalna in socialna stratifikacija jezika. Etnična in nacionalna identiteta. Družbene manjšine. Identiteta spolov. Stereotipi in sovražni diskurz. Povezovanje teoretičnega znanja s prakso.

### **KNJIŽEVNOST V MEDKULTURNEM POLOŽAJU**

**(3 KT)**

Uvajanje v praktično rabo kulturoloških in prevajalskih znanj na področju medkulturnega prenašanja umetnostnih vsebin in kulturnih specifik ter metakulturnih in metaliterarnih prvin. Poglobljanje znanja o možnostih ustreznih rešitev medkulturnega posredovanja v sekundarni literaturi. Oblikovanje lastne dokumentacije. Kritično presojanje možnih rešitev medkulturnega posredovanja glede na funkcijo in namen literarnega besedila v izhodiščni in ciljni kulturi. Prenos teoretičnega znanja v prakso.

## **STROKOVNI IZBIRNI PREDMETI kulturološka smer**

### **PRAVOREČNA IN PRAVOPIŠNA NORMA SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA**

**(3 KT)**

Opredelitev temeljnih prvin, ki vplivajo na tričlenskost knjižnojezikovne norme z upoštevanjem razločevalnosti norme govorjene besede glede na pisno. Spoznavanje in kritično vrednotenje razmerij med temi prvinami pri uzakonjanju (kodificiranju) norme knjižnega jezika. Normativne prvine pisnega in govorjenega knjižnega izraza – poskus opredelitve glede na knjižnojezikovno tričlenskost. Mesto norme knjižnega jezika v opredelitvi pojma jezikovna kultura.

### **METODOLOGIJA MEDKULTURNIH RAZISKAV**

**(3 KT)**

Osnovo predmeta predstavlja teoretski del, v katerem se študentom in študentkam na predavanjih posredujejo osnove splošne metodologije, metodike in teorije znanosti s poudarkom na specifični problematiki medkulturnih študij.

### **USTNO SLOVSTVO**

**(3 KT)**

Ustno slovstvo kot eden temeljev nacionalnih književnosti. Slovanski deseterec; slovanska antiteza. Teoretične obravnave ustnega slovstva. Motivi in oblike ljudskih umotvorov. Lirika, epika in nastavki dramatike. Ljudski pevci; zbiratelji ustnega izročila. Natisi; odmevi v literarni vedi doma in na tujem. Vrednote ustnega izročila v južnoslovanskem prostoru kot vir številnih jezikovnih, literarnih in drugih znanstvenih obravnav. Konstitutivna vloga ustnega slovstva v pisni književnosti.

### **JUŽNOSLOVANSKI MEDKULTURNI ODNOSI 1**

**(3 KT)**

Predmet s kulturološkega vidika podaja vednost o zgodovinskem, kulturnem in literarnem dogajanju med južnimi Slovani od 4. do 15. stol. ter osvetljuje njihove medsebojne odnose in vplive. Osredotoča se na jezike, pisave in nastajajočo književnost, umetnost in kulturo južnih Slovanov na celotnem poselitvenem prostoru ter na razmerja do drugih Slovanov, klasične antične kulture, krščanstva in mediteranskih kulturnih tokov. Pregled in predstavitev značaja južnoslovanskih kultur izhaja iz tipoloških vidikov njihove utemeljenosti:

1. v lastnem kulturnem izročilu;
2. v dosežkih antičnih kultur in zgodnjega krščanstva;
3. iz njihove vloge posredovanja kulturnih dosežkov z Vzhoda na Zahod Evrope.

Predmet strnjeno predstavlja naslednje dosežke:

pisava, jezik, književnost, cerkev; samostanske dejavnosti (besedila, knjižnice, šole, bolnišnice, likovna umetnost, glasba, arhitektura); ustno slovstvo, prevodna in izvirna srednjeveška književnost (religiozna, pravna, zgodovinska, znanstvena in poučno zabavna besedila); lirika, epika in dramatika v primorski književnosti; vplivi umetnikov in učenjakov na dogajanje v sosednjih pokrajinah (Italija, Nemčija) in v Evropi.

## **JUŽNOSLOVANSKI MEDKULTURNI ODNOSI 2**

**(3 KT)**

Predmet s kulturološkega vidika podaja vednost o zgodovinskem, kulturnem in literarnem dogajanju med južnimi Slovani od 15. do 19. stol. ter osvetljuje njihove medsebojne odnose in vplive. Osredotoča se na jezike in književnosti, umetnost in kulturo na celotnem južnoslovanskem poselitvenem prostoru ter na razmerja do drugih Slovanov, državnih oblasti, in kulturnih tokov pri sosednjih narodih oz. v Evropi.

Pregled in predstavitev značaja južnoslovanskih kultur v času od 15. do 19. stol. izhaja iz tipoloških vidikov njihove utemeljenosti:

1. v lastnem kulturnem izročilu;
2. v dosežkih krščanstva;
3. iz njihove vloge posredovanja kulturnih dosežkov z Vzhoda na Zahod Evrope.

Predmet strnjeno predstavlja naslednje dosežke:

Prvi tiski, prve slovnice in prevodi Biblije, prevodna in izvirna književnost; obdobje razsvetljenstva. Slovanske pokrajine (npr. Koroška, Kranjska, Štajerska, Dalmacija, Bosna, Slavonija, Vojvodina), Evropa. Kulturna središča, prve tiskane knjige in literarna glasila na južnoslovanskih tleh.

## **SLOVENSKA KNJIŽEVNOST**

**(3 KT)**

Predmet daje zgoščen pregled slovenske književnosti, in sicer začne s pesniki in pisatelji med romantiko in realizmom (od Ciglerja do Tavčarja, s poudarkom na razvoju slovenskega romana), pri čemer pa se dotakne tudi predhodnikov. Slovenska moderna je zastopana s svojimi štirimi kanonskimi pisci, izpostavljeni so začetki slovenske moderne dramatike s Cankarjem. Sledi sintetičen pregled vseh treh literarnih nadzvrsti v obdobju med vojnama in njihov razvoj v drugi polovici 20. stoletja. Ob tem bodo podane osnovne informacije o kulturi, politiki, družbi, narodnem vprašanju; o vlogi šolstva, tiska in periodike; o estetskih usmeritvah in literarnih programih. Analiza in interpretacija posameznih del sega od oblikovne in slogovne analize do sociološke, etične, filozofske interpretacije ter idejnih in tematskih značilnosti.

## **KULTURNA ZGODOVINA ZAHODNIH SLOVANOV**

**(3 KT)**

Po uvodnem prikazu etnogeneze Slovanov se predavanja osredotočijo na zgodovinska dejstva in razmere, odločilne za nastanek zahodnoslovanskih držav, jezikov in kultur. Na izbranih besedilih kulture in jezikovnih spomenikih je osvetljena temeljna kulturna orientacija na območju današnje Češke, Poljske, Slovaške in Madžarske kot kulturotvorna podlaga za razvoj nacionalnih književnosti. Uveljavitev novih političnih subjektov v srednjem veku je sprožila razvoj pismenstva in s tem specifičnega srednjeevropskega diskurza, tesno povezanega z zahodnoevropskim. V nadaljevanju so prikazane temeljne razvojne faze in prelomnice zahodnoslovanskih literatur.

## **PREGLED NAJSTAREJŠIH (CERKVENO)SLOVANSKIH BESEDIL**

**(3 KT)**

Opredelitev osnovnih pojmov in izrazov s področja besediloslovja. Razmejitev pojmov: arhetip, protograf, prepis, redakcija. Značilnosti bogoslužnih, hagiografskih, apokrifnih, letopisnih, pravnih besedil, individualnih zapisov in besedil vsakdanje pismenosti. Razmerje in soodvisnost vsebine in

jezika. Pregled najstarejših slovanskih bogoslužnih in posvetnih rokopisnih besedil, nastalih na področju slovanskega pravoslavja in na območju nekdanje latinske liturgije. (Staro)cerkveno-slovanska kanonska in druga besedila. Pojavitev tiskarstva in najstarejša tiskana besedila pri Slovanih. Tekstološka analiza izbranih besedil po posameznih slovanskih jezikih.